

Amikor én még kis- srác voltam

dr.Hirschler Imre főorvos

- Szives-örömet szolgálnék valami jóízű, humoros anekdotával arról, milyen furesa pályákra vágyódtam ifjúkoromban, de be kell vallanom : már akkor is orvos akartam lenni. Miért Talán mert egyik ~~ősem~~ ^{Legnác} dr.Hirschler ~~Imre~~, a híres szemészprofesszor példája lebegett előttem. Szüleim sokat emlegették, elmesélték, hogy 1848-ban, amikor Párisban tanult tanuja lehetett a francia forradalomnak, hogy amikor hazatért először a Szegénygyermek Kórház, majd a Rókus szemesztályát vezette, s azt is elmondták róla, hogy hosszabb ideig Arany János kezelőorvosa volt. Gyermeki képzeletemet sokat foglalkoztatta ^{Legendás} ~~hagyományos~~ alakja, s talán - a kicsinyekkel ellentétben - ~~én~~ ezért nem féltem soha a fehérköpenyes doktor bácsiktól.

Srác korom viharos, nehéz időszakra esett : nyöle esztendő voltam, amikor kitört az első világháború. Addig közepes polgári jólétben éltem - édesapám kereskedő volt - ^{elő} teremtette amire szükségünk volt ~~e~~ ^{Am} 1914-ben őt is behívták katonának, s elkezdődtek odahaza az inséges esztendők. Néhány kereskedő barátjának sikerült kibujni a behívás alól, hadiszállítók lettek, s alaposan meggazdagodtak. Apám ^(arénban) soha többé nem tudta visszaszerezni egzisztenciáját, de egészségét sem, ame-

végképpen aláástt a háboru, a lövészárók, a nélkülözés, a hadifogság.

Amikor négy év mulva hazatért, lázban égő, forradalmi hullámoktól ostromolt várost talált Búdapestben. A Tanácsköztársaság viharos és gyönyörű 133 napját én gimnazistaként éltem át. A Tavaszmező utcai iskolába jártam, s a proletárdiktatura időszakában osztálybizalmi lettem. Sokat jártam a VIII kerületi ifjumunkások József köruton lévő helyiségébe, ahol marxista szemináriumokon vettem részt, sok fiatallal köttöttem ismeretséget, sakkoztunk, billiárdoztunk és hevesen vitatkoztunk a különböző világnézeti kérdéseken.

A Tanácsköztársaság bukása után a negyedik gimnázium első félévében két tárgyból megbuktattak. Addig színjeles tanuló voltam, a tantestület így torolta meg, hogy osztálybizalmiakkal a kommün alatt tisztséget vállaltam. Talán ennek a bukásnak is köszönhettem, hogy orvos lett belőlem. Amikor kezembe kaptam a bizonyítványt, nagyon megalázottnak, elesettnek éreztem magam. Aztán feltámadt bennem a dac : majd én megmutatom, hogy azért is jeles tanuló leszek ! Még szorgalmasabban kezdtem tanulni, és sikerült jelesen leérettségiznem.

Az érettségi napján még sem tudtam örülni : apám este agyvérzést kapott. Emlékszem egyik orvos barátja azonnal segítségül hívott egy ismert belgyógyászt. Jól öltözött, kimért modoru férfi volt az illető. Odalépett apámhoz, megfogta a pulzusát, majd fülét a mellére tette, ezután felegyenesedett és odakint csak ennyit mondott : "Még végéig tüdőgyulladás, Buesu-zanalel tőle. Néhány órája van csupán". Majd hozzátette : "Száz pengőt kapok a vizitért." Összesen tíz pengőnk volt odahaza. "Nem tesz semmit - mondta - majd a kolléga, aki ideküldött, rendezi a honoráriumot". S ezzel elment. Ez a néhány perces jelenet életre szóló emlékem maradt. Akkor határoztam el, hogy h

egyszer orvos lesz belőlem, nem fogadok el pénzt a szegényektől, sosem szégyenitem meg őket, s hogy nemcsak orvosággal gyógyítok majd, hanem jószóval, emberséggel is. /Később beváltottam elhatározásomat : 1932-től a Vörös Segély orvosa lettem/.

A gimnáziumi évek alatt, majd utána is házitánítóskodásból tartottam fenn magam. Sok gazdag, de tehetségtelen, rossz tanulót tanítottam matematikára, fizikára, görög nyelvre. A házitánítókat a gazdag családok éppen olyan cselédnek tekintették, mint háztartási alkalmazottaikat, átnéztek rajtuk, s úgy gondolták, hogy azért a néhány pengőért amit fizettek, megvásároltak, akár egy butodarabot.

A Royal Szálló tulajdonosának fia osztálytársam volt, őt is tanítottam. ^(Grülei) Mindkivül gazdag emberek voltak : több ezer hold földdel, ingáttal rendelkezők, csodálatos világban laktak a Bagza utca és az Aradi utca sarkán. Én fizikára tanítottam csemetéjüket, akinek rajtam kívül volt még egy latin és egy hegedű tanára is. Nem egyszer mindhárman együtt várakoztunk az ifju milliomosra, aki isten tudja hol szórakozott és esze ágában sem volt tanulmányokkal tölteni drága idejét. Mindenesetre türelmesen vártunk délutén ötig, ugyanis akkor szolgálták fel az uzsonnát, amely számunkra a napi fő étkezést jelentette. A tanítványunk pedig a mi segítségünk nélkül is átsuszott a vizsgákon hála édesapja összeköttetései-nek és teli pénztárcájának.

A gimnáziumi évek alatt megnyertem az első ízben megrendezett országos görög nyelvű tanulmányi versenyt, s így könnyen bejuthattam az Orvostudományi Egyetemre. Megvalósult gyermekkorom álma : orvos lehettem, akárcsak híres ^{ősem} nagypapa, akiről kora ifjuságomban annyi igaz mesét hallottam szüleimtől...

Feljegyezte

1938. 11. 14.